

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 25.11.2011
KOM(2011) 832 v konečném znění

2007/0229 (COD)

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

postoje Rady k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady o jednotném postupu pro podávání žádostí o jediné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků z třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU

podle čl. 294 odst. 6 Smlouvy o fungování Evropské unie

týkající se

postoje Rady k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady o jednotném postupu pro podávání žádostí o jediné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků z třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě

1. SOUVISLOSTI

Datum předání Evropskému parlamentu a Radě (dokument 26. října 2007 KOM(2007) 638 v konečném znění – 2007/0229 (COD))

Datum vydání stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru: 9. července 2008

Datum vydání stanoviska Výboru regionů: 18. června 2008

Datum vydání postoje Evropského parlamentu v prvním čtení: 24. března 2011

Předpokládané datum přijetí postoje Rady: 24. listopadu 2011

2. CÍL NÁVRHU KOMISE

Cílem návrhu Komise je na jedné straně omezit byrokratickou zátěž pro státní příslušníky třetích zemí, kteří chtějí pobývat na území členského státu za účelem práce, prostřednictvím zavedení jednotného postupu pro podávání žádostí a současně jediného povolení (k pobytu a práci), a na druhé straně stanovit společný soubor práv pro všechny pracovníky z třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v některém členském státě. Společný soubor práv pro pracovníky z třetích zemí je určen v seznamu stanovených oblastí¹, kde bude poskytováno rovné zacházení jako s vlastními státními příslušníky.

3. PŘIPOMÍNKY TÝKAJÍCÍ SE POSTOJE RADY

Postoj Rady je výsledkem dlouhého procesu jednání. Na základě postoje Evropského parlamentu v prvním čtení ze dne 24. března 2011 bylo na trialogu konaném dne 22. června

¹ Pracovní podmínky; svoboda sdružování, vzdělávání a odborná příprava, uznávání diplomů; sociální zabezpečení, převod odvedených příspěvků na důchodové zabezpečení; daňové výhody, přístup k veřejným prostředkům a službám včetně získávání ubytování a pomoci poskytované pracovními úřady.

2011 konečně dosaženo dohody mezi spoluzákonodárci o nedořešených otázkách. Jediným otevřeným bodem zůstala otázka srovnávacích tabulek, jež byla mezitím vyřešena na horizontální úrovni².

Dne 29. června 2011 potvrdil Výbor stálých zástupců dohodu o znění návrhu. Dne 15. července 2011 zaslal předseda výboru LIBE dopis předsednictví Rady, v němž potvrdil souhlas zpravodajů (výbory LIBE a EMPL a stínoví zpravodajové) se zněním schváleným Coreperem a s připojeným interinstitucionálním prohlášením a uvedl, že v případě, že budou tato znění formálně předána Evropskému parlamentu jako postoj Rady, navrhne členům výboru LIBE a poté plenárnímu zasedání, aby byla beze změn přijata. Na tomto základě dospěl Výbor stálých zástupců dne 20. července 2011 k politické dohodě.

Hlavní rozdíly mezi společným postojem a původním návrhem Komise jsou uvedeny níže.

– Zpřesnění a určité omezení rozsahu (článek 3)

Společný postoj na jedné straně upřesňuje a na druhé straně více omezuje rozsah návrhu.

Za prvé zpřesňuje rozsah působnosti ustanovení o rovném zacházení (čl. 3 odst. 1 písm. b) a nové písm. ba)) tím, že uvádí dvě kategorie možných příjemců: příslušníky třetích zemí, kteří byli přijati za účelem pracovního poměru, a příslušníky třetích zemí, kteří byli přijati za jiným účelem, ale smějí pracovat. Tato změna potvrzuje záměr Komise rozšířit rozsah působnosti také na osoby, jež smějí pracovat, ale na území daného státu vstoupily za jiným účelem. Tyto úpravy však stanoví, že druhá kategorie osob by měla mít povolení k pobytu³.

Za druhé jsou z rozsahu působnosti vyloučeni námořníci a státní příslušníci třetích zemí, kteří požívají mezinárodní ochrany, dočasné ochrany nebo ochrany podle vnitrostátních právních předpisů z toho důvodu, že jejich práva jsou upravena jinými nástroji.

Za třetí jsou z rozsahu působnosti vyloučeni také samostatně výdělečně činní pracovníci. Jejich vyloučení je však pouze deklarativní, protože z definice pracovníka z třetí země uvedené v návrhu (čl. 2 písm. b)) je jasné, že se týká pouze osob v placeném pracovním poměru.

Znění dále obsahuje případnou výjimku – ovšem pouze v pravidlech pro jednotný postup / jediné povolení k pobytu a práci – pro studenty a pro osoby, kterým je povoleno pracovat po dobu kratší než šest měsíců. Na poslední dvě uvedené kategorie se vztahují ustanovení o rovném zacházení článku 12.

– Paralelně existující systémy udělování dlouhodobých víz (čl. 2 písm. c) a čl. 3 odst. 4)

Společný postoj nahrazuje v čl. 2 písm. c) spojení „každé oprávnění“ spojením „povolení k pobytu“, takže umožňuje členským státům, aby si ponechaly své systémy udělování dlouhodobých víz. Záměrem Komise bylo zavést jediné povolení k pobytu a práci jakožto výhradní pracovní povolení, ale vzhledem k vývoji v této oblasti (čl. 1 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 265/2010 omezuje dobu platnosti dlouhodobých víz na jeden rok a

² Nalezené horizontální řešení je nastíněno ve společném politickém prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise.

³ Na základě nařízení č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí.

uznává tyto dokumenty pro účely cestování v schengenském prostoru EU) může Komise členským státům povolit vydávání dlouhodobých víz paralelně s jedinými povoleními k pobytu a práci za podmínky, že existence dlouhodobých víz nezpůsobí rozdíly v právech migrujících pracovníků, kteří disponují tímto dokumentem.

Zpřesnění postupu vyřizování žádostí (články 4, 5, 8 a 10)

Společný postoj dále specifikuje procesní pravidla. Na žádost Evropského parlamentu je uvedeno, kdo může podávat žádosti (státní příslušník třetí země a jeho budoucí zaměstnavatel nebo jen jeden z nich). Pokud jde o pravidla pro výši poplatků, je zachována zásada proporcionality, ale přidávají se ustanovení o možnosti vypočítávat je podle skutečně poskytnutých služeb. Jako součást konečné dohody byla dále na žádost Rady prodloužena procesní lhůta na čtyři měsíce oproti třem měsícům navrhovaným původně Komisí.

– Možnost uchovávat další informace v elektronické či listinné podobě (články 6 a 7)

V rámci celkové dohody se na žádost Rady poskytuje členským státům možnost uchovávat příslušné informace – jejichž podoba neodpovídá harmonizovanému vzoru⁴ – elektronicky nebo ve formě dalšího dokumentu na papíře. Tato možnost může sloužit k lepší kontrole migrace, ale v zájmu migrujících pracovníků také je, aby měli všechny informace týkající se jejich zaměstnání, které mohou předcházet jejich vykořisťování (např. délku pracovní doby). Je však třeba zajistit, aby tato možnost nevedla ke znovuzavedení pracovních povolení.

– Právo na rovné zacházení (článek 12)

Společný postoj zaujal v otázce přístupu k veřejným prostředkům a službám více omezující přístup, když členským státům umožnil, aby uplatňovaly ustanovení o rovném zacházení pouze na osoby, jež jsou již zaměstnány (čl. 12 odst. 2 písm. d)). Pokud jde o přístup ke vzdělávání, je zaručeno rovné zacházení i pro migrující pracovníky, kteří jsou vedeni jako nezaměstnaní, ovšem mohou případně existovat jiná omezení, např. pokud jde o poplatky a další požadavky, ale jako minimální záruka musí být zajištěno rovné zacházení v oblasti odborné přípravy, která je spojena s konkrétním zaměstnáním (čl. 12 odst. 2 písm. a)).

Zároveň se na žádost Evropského parlamentu ustanovení o rovném zacházení stala ambicióznějšími než návrh Komise v oblasti sociálního zabezpečení, jelikož zahrnují nejen osoby již zaměstnané, ale také osoby vedené jako nezaměstnané, jež byly zaměstnány po dobu nejméně 6 měsíců. Spoluzákonodárci se dále dohodli na rozšíření práv na rovné zacházení, pokud jde o pracovní podmínky a svobodu sdružování (čl. 12 odst. 1 písm. a) a b)), rovněž na osoby v současnosti nezaměstnané. Spoluzákonodárci zachovali právo na převod odvedených příspěvků na důchodové zabezpečení za týchž podmínek a ve stejné výši, přičemž uvedli některé příslušné technické detaily (čl. 12 odst. 4).

V oblasti sociálního zabezpečení je jedno konkrétní omezení: rodinné dávky nemusí být přiděleny osobám, jež pracují na základě víza, jimž je povoleno pracovat po dobu

⁴ Nařízení č. 1030/2002 ze dne 13. června 2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí.

nepřesahující šest měsíců nebo které byly přijaty jako studenti (čl. 12 odst. 2 písm. e)). Komise zdůrazňuje, že dává přednost uplatňování zásady rovného zacházení bez ohledu na to, zda migrující pracovník disponuje vízem, či jediným povolením k pobytu a práci. Ovšem vzhledem k tomu, že pracovníci, kteří jsou držiteli dlouhodobých víz, budou požívat rovného zacházení ve všech právech kromě této jedné výhody a budou požívat plného rovného zacházení, pokud jde o rodinné dávky v přeshraniční situaci⁵, nemá Komise proti tomuto novému ustanovení námitky.

– Provedení do vnitrostátních právních předpisů (bod odůvodnění 32 a článek 16)

Jak je uvedeno výše, jediným otevřeným bodem na posledním trialogu mezi spoluzákonodárci byla otázka srovnávacích tabulek, jež byla mezitím vyřešena na horizontální úrovni. V bodu odůvodnění 32 společného postoje se proto – na základě odůvodněné žádosti Komise – uvádí, že členské státy doplní oznámení o opatřeních za účelem provedení do vnitrostátního práva o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými složkami této směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů přijatých za účelem provedení směrnice do vnitrostátního práva.

4. ZÁVĚR

Společný postoj splňuje původní účel Komise, tedy zjednodušit postupy a zavést jediné povolení k pobytu a práci a současně chránit migrující pracovníky a zajistit jim soubor sociálně-ekonomických práv souvisejících s prací, pokud možno na základě rovného zacházení jako s pracovníky z EU, a vytvořit tak rovné podmínky v rámci celé EU. Znění postoje Rady je proto v zásadě v souladu s návrhem Komise, a lze jej tedy podpořit.

⁵ Nařízení (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.